

Maaseudun arjen turva - mitä se edellyttää?

Pikkuparlamentti
4.12.2018
klo 8.30-10.30

Erityisasiantuntija
Taina Väre

Kuva: Maaseutuverkosto Antti Saraja

Kuva: Maaseutuverkosto Tomi Aho

Kuva: Maaseutuverkosto Lietso Oy

Kuva: Maaseutuverkosto Jyrki Vesa

Kuva: Maaseutuverkosto

MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO (MANE) JA VERKOSTOT 2017-2019

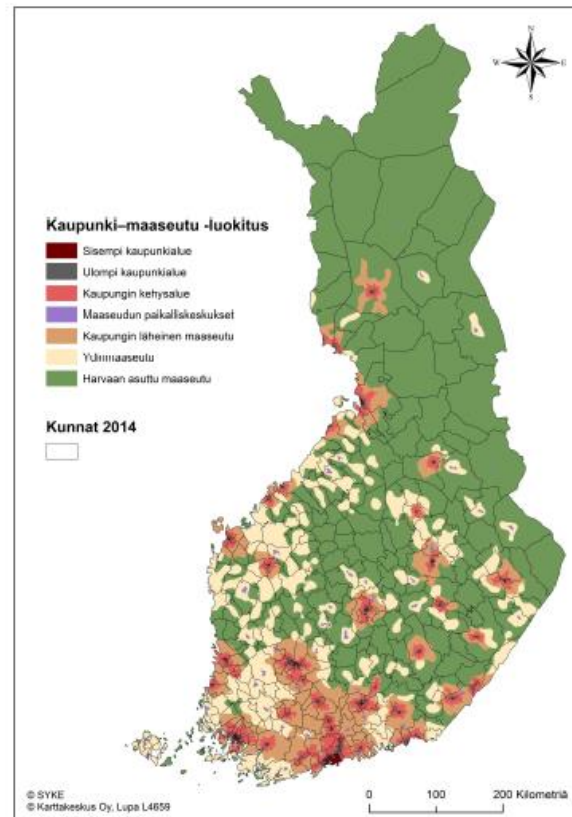
Maaseutupolitiikan neuvosto (MANE) ja verkostot:

1. Harvaan asutut alueet - HAMA
2. Osaaminen ja työllisyys - OTE
3. [Kansalaistoiminta ja hyvinvointi - Kahvee](#)
4. [Elinvoimainen toimintaympäristö - Maaseudun INFRA](#)
5. Ruotsinkielinen toiminta – IDNET

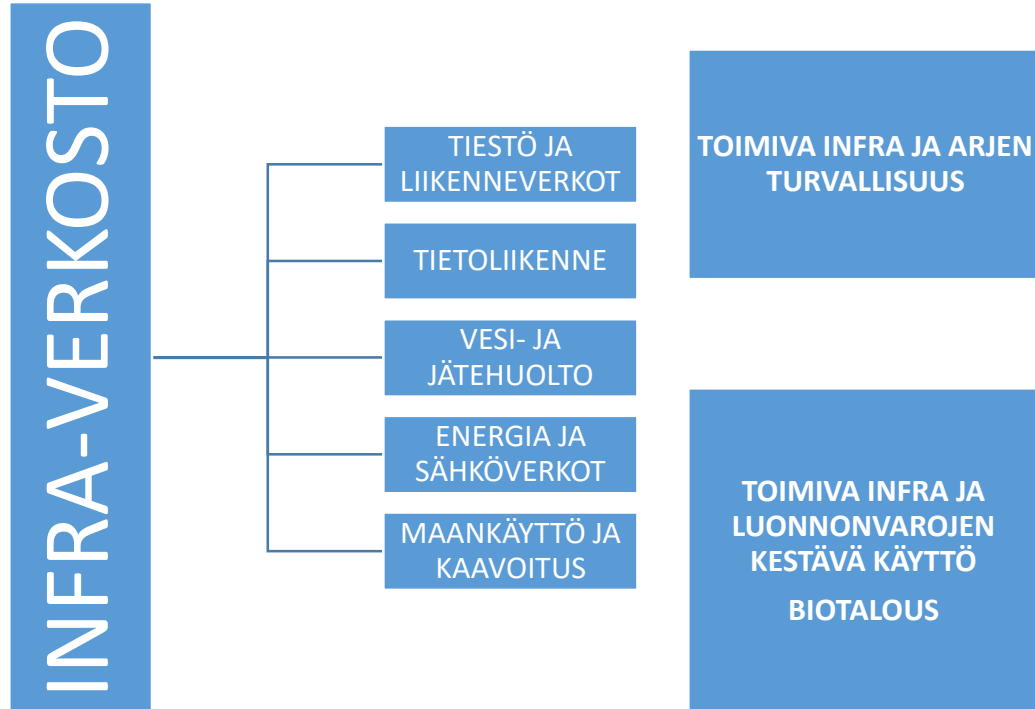
Verkostot toteuttavat:

- Maaseutupoliittisen kokonaisuohjelman 2014–2020 ja
- Maaseutupolitiikan neuvoston MANEn tehtävien toteuttamista
- Rahoitus MMM/maaseudun kehittämisen määrärahasta

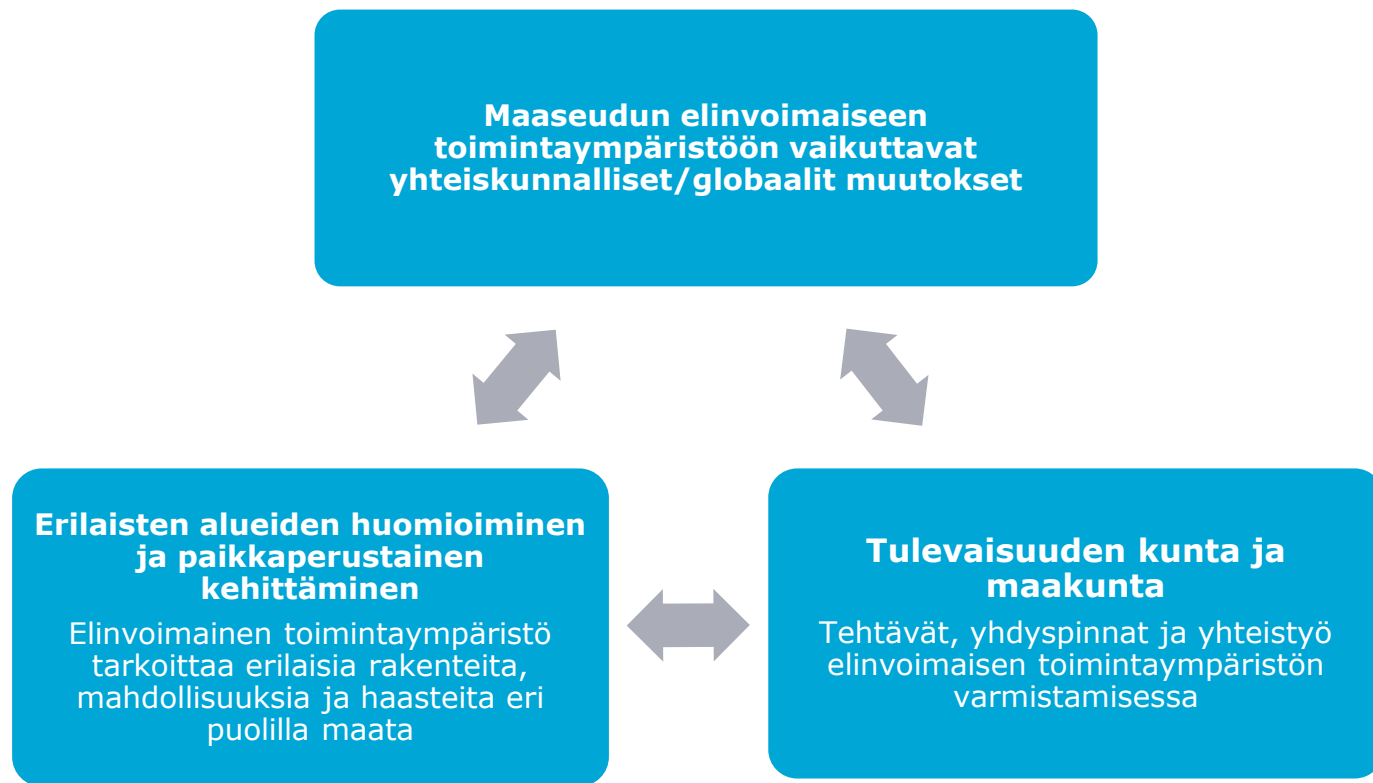
Lisätietoa Maaseutupolitiikka.fi

Maaseudun elinvoimaisen toimintaympäristön perustana on toimiva INFRA

MAASEUDUN INFRA -VERKOSTON PAINOPISTEET 2017-2019

Maaseudun INFRA- verkoston kokoonpano

Verkoston jäseneorganisaatiot:

Suomen Tieyhdistys ry
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikennevirasto
Viestintävirasto
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Maa- ja metsätalousministeriö
Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry
Vesilaitosyhdistys ry

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK)

Maataloustuottajain Keskusliitto ry (MTK)
Suomen metsäkeskus
Suomen Kiertovoima KIVo ry
Maaseutupolitiikan neuvosto

Suomen Kylät ry

Elenia oy
Kuhmon kaupunki
Mikkelin kaupunki
Petäjäveden kunta
Rääkkylän kunta
Virtain kaupunki

Kuntaliiton asiantuntijat:

Tiestö ja liikenne (Johanna Vilkuna)
Tietoliikenneverkot (Jari Ylikoski)
Vesi- ja jätehuolto (Tuulia Innala)
Energia ja sähköverkot (Kalevi Luoma)
Maankäyttö ja kaavoitus (Anne Jarva)
Arjen turva (Vesa-Pekka Tervo)
Biotalous (Miira Riipinen)

Yhdyskuntatekniikka (Paavo Taipale)

Puheenjohtaja Taina Väre

p. 050 462 7279, taina.vare@kuntaliitto.fi

Verkostokoordinaattori Katri Roivainen

p. 050 337 0144, katri.roivainen@kuntaliitto.fi

Suunnittelija Linda Toivonen

p. 046 9211 851, linda.toivonen@kuntaliitto.fi

**Tule mukaan verkoston tapahtumiin ja
kerro kehittämisideasi!**

Maaseutu LIVE

Vuonna 2018:

- **Laajakaista maaseudulla 14.3.2018 (katso tallenne)**
- **Maaseutu näkyväksi** –webcast 15.8.2018 (katso tallenne)
- **Maankäyttö ja rakentaminen maaseudulla (MRL-uudistus)** –webcast 31.10.2018 (katso tallenne)
- Maaseudun arjen turva-mitä se edellyttää –webcast 4.12.2018 (tallenne viikon päästä)

Vuonna 2019:

- **Yksityistielaki** –webcast 16.1.2019 (tallenne viikon päästä)
- Täydentyy...

Kuntaliitto.fi/live

Ajankohtaista tietoa kunta-alasta
Ja kuntien edunvalvonnasta
verkkolähetyksinä.

Kuntaliitto.fiFI SV ENUUTISHUONE KUNNAT JA KUNTAIVHTYMAT TILASTOT JA JULKAISUT KUNTALIITTOQ

Laki Talous Opetus ja kulttuuri Sosiaali- ja terveysasiat Yhdyskunnat ja ympäristö Elinvoima ja työelämä Demokratia ja hallinto Pikalinkit

Uutishuone / Kuntaliitto LIVE

Tulosta

Verkkolähetykset

Kuntaliitto LIVE

15.8.2018

Kuntaliitto tuottaa erilaisia asiantuntijajäsiaihöjä video- ja ääniformaatissa.

Webcastit ovat jatkuvia sarjoja, joita voi seurata joko suorina lähetyksinä tai tallenteina jälkikäteen. Kuntaliitto videot myös muita tilaisuuksia, joita voi katsella paikasta ja ajasta riippumattomasti sopivalla hetkellä.

Podcastit ovat syväluotaavia asiantuntijakeskusteluja äänitallenteen muodossa. Podcastit seuraavat kätevästi mukana työpaiksteen vastapainoksi vaikkapa automatkalle tai lenkkipolulle.

Kuntaliiton webcastit

Löydät sivulta listauksen tulevista suorista Kuntaliitto LIVE -lähetyksistä sekä tallenneet aiemmista lähetyksistä.

Katso webcasteja

Kuntaliiton podcastit

Kuuntele ajatustenvaihtoa mielenkiintoisista kunta-alan aiheista. Podcastit soveltuvat kuuntelemaan missä ja milloin vain, olipa tietokoneen tai matkapuhelimen ulottuvilla.

Kuuntele podcasteja

Kiitos!

Taina Väre

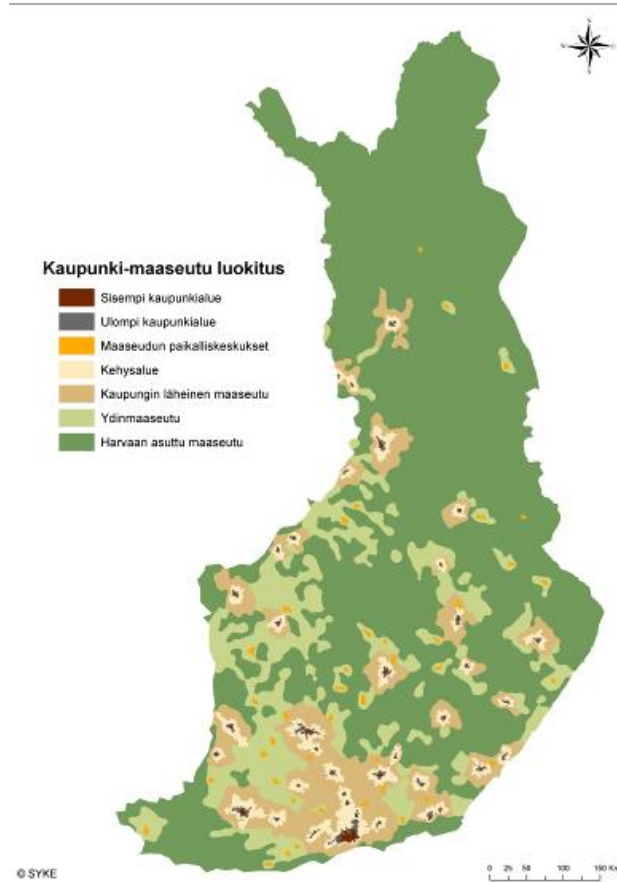
Erityisasiantuntija, maaseudun
kehittäminen ja pienkunta-asiat
Alueet ja yhdyskunnat, Alueet ja elinkeinot
Suomen Kuntaliitto ry
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
+358 9 771 2030, +358 50 462 7279
Taina.Vare@kuntaliitto.fi
www.kuntaliitto.fi

Kuva: Enna Karppinen

SUOMI ON SUUREN MAASEUDUN MAA

- Puolet suomalaisista asuu maaseudulla ja 80% haluaa säilyttää elinvoiman (YLE 2018)
- Yli puolet lapsiperheistä haluaisi asua maaseudulla (YLE 2016)
- Ruokaketju työllistää 340 000 suomalaista
- Teknologiateollisuus ry: tärkein vientiveturimme "muu Suomi"
- Ns. vaikeasti täytettävät työpaikat maaseudulla

**Suomen Kylät
Finlands Byar**

SUOMEN KYLÄT RY

Suomen Kylät ry on paikalliskehittämisen eduntekijä, jonka tavoitteena on paikallisyhteisöjen ja niiden asukkaiden hyvinvoinnin sekä osallisuuden edistäminen.

3124 kyläyhdistystä + 890 kylätoimikuntaa (vrt. 450 v. 1995)

54 seudullista Leader-kehittämisyhdistystä

19 maakunnallista kylien yhteenliittymää ja kyläasiamiestä

→ 90 miljoonan euron edestä vapaaehtoistyötä yhteiseksi hyväksi joka vuosi!

→ Satoja uusia maaseutuyrityksiä, työpaikkoja, palveluita ja infrahankkeita joka vuosi!

Suomen Kylät
Finlands Byar

LEADER VOIMAANNUTTAA KYLÄT

<i>Vaihe</i>	<i>Ohjelmakausi</i>	<i>Budjetti (EUR)</i>	<i>Ryhmien määrä EU:ssa</i>	<i>Ryhmien määrä Suomessa</i>
<i>Leader I</i>	<i>1991–1993</i>	<i>450 miljoonaa</i>	<i>217</i>	
<i>Leader II</i>	<i>1994–1999</i>	<i>1.7 miljardia</i>	<i>821</i>	<i>24</i>
<i>Leader+</i>	<i>2000–2006</i>	<i>2.1 miljardia</i>	<i>893 + 250</i>	<i>55</i>
<i>Leader-toimintalinja</i>	<i>2007–2013</i>	<i>5.5 miljardia</i>	<i>2 600</i>	<i>56 + 8</i>
<i>Yhteisölähtöinen, monirahastoinen paik.-kehittäminen</i>	<i>2014–2020</i>	<i>5.5 miljardia + ???</i>	<i>> 3 000</i>	<i>54 + 10</i>

Suomen Kylät
Finlands Byar

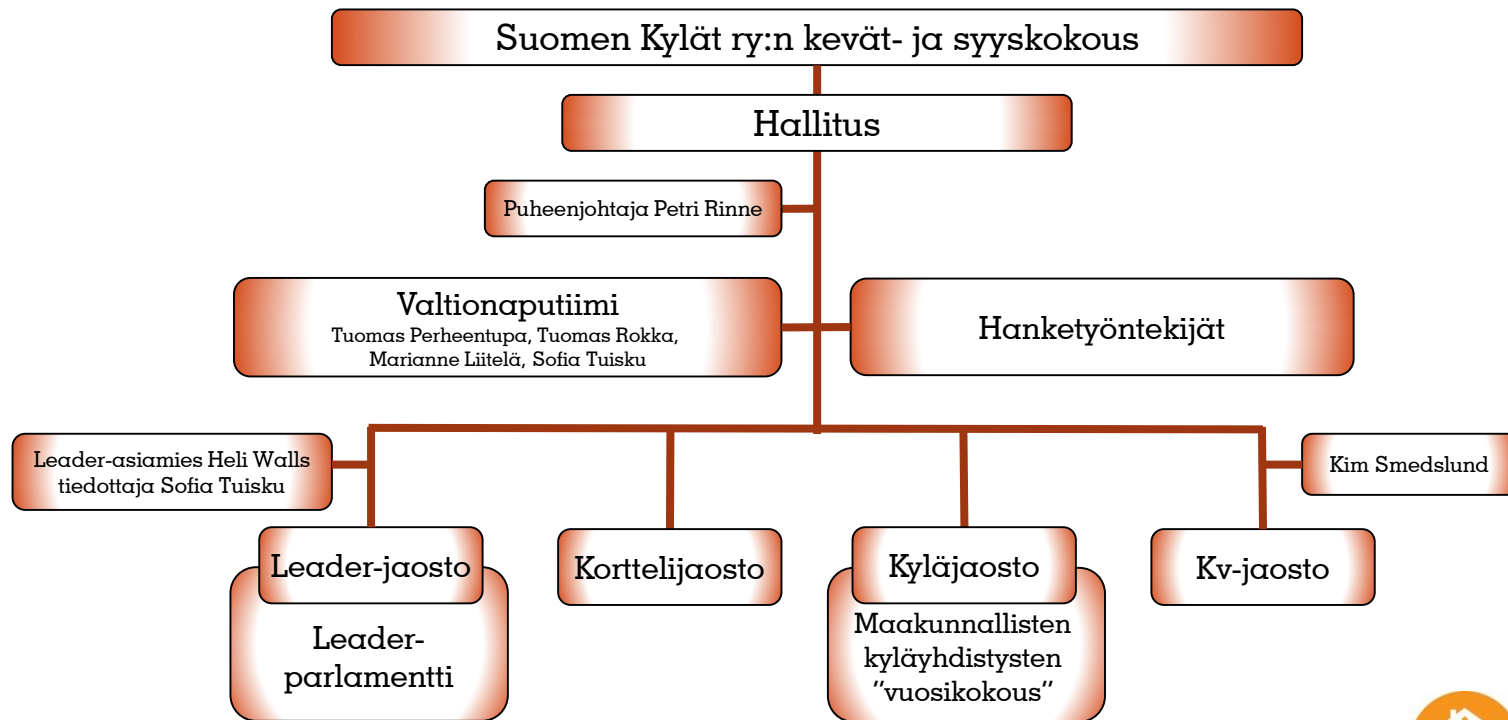
VISIO 2030

Paikalliskehittäjien valtakunnallinen järjestö Suomen Kylät ry kokoaa yhteisölähtöistä kehittämistyötä tekevät, eri aluetasojen toimijat työskentelemään yhdessä paikallisyhteisöjen ja niiden asukkaiden hyvinvoinnin lisäämiseksi. **Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen kattaa koko Suomen ja kaikki suomalaiset ilman maaseudun ja kaupungin rajaa.** Maaseutupolitiikan rinnalla otetaan vastuuta myös sosiaali-, työvoima-, ympäristö- ja aluepolitiikan haasteista.

Suomen Kylät
Finlands Byar

SUOMEN KYLÄT RY:N ORGANISAATIO

KIITOS!

@petri_rinne
petri.rinne@suomenkylat.fi

@suomenkylat
suomenkylat.fi
facebook.com/suomenkylat

Suomen Kylät
Finlands Byar

Maaseudun arjen turva

Pelastustoimen palvelut maaseudulla

Vesa-Pekka Tervo
Pelastustoimen kehittämispäällikkö
4.12. 2018 Pikkuparlamentti

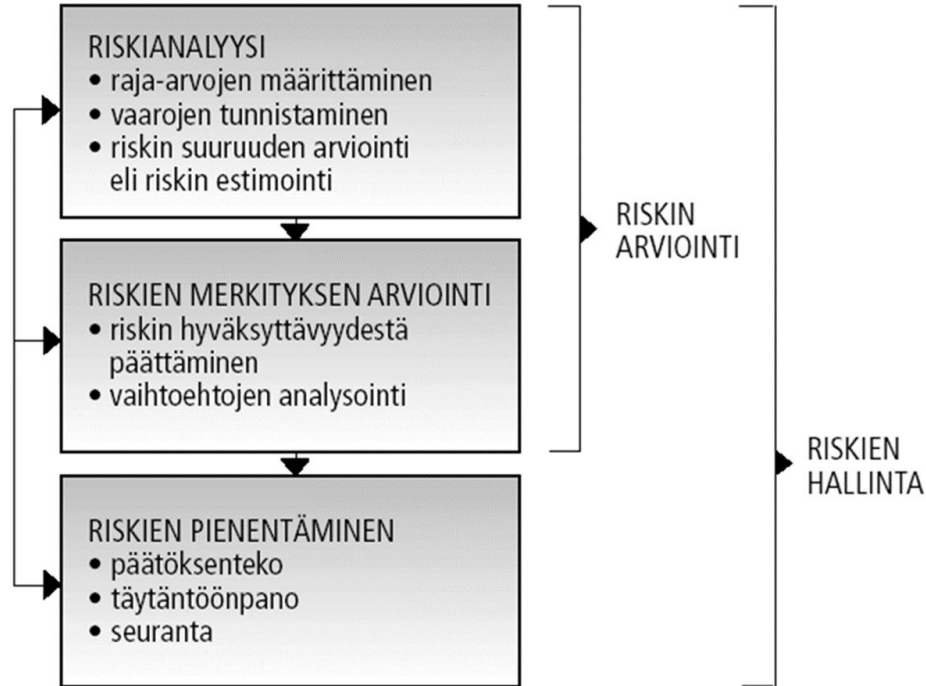
Oletetut lähtökohdat tarkastelulle

- Pelastuslaitokset ovat sitoutuneita lähipalvelujen tuottamiseen koko Suomessa harvaan asutut alueet mukaan lukien.
- Palvelujen yhteiskunnallisen merkittävyyden suhteen pelastuslaitosten palvelut edustavat paljon suurempaa osaa kuin se, mitä toimialan kustannuksista yhteiskunnalle voidaan lukea.
- Harva-alueen ihmiset pärjäävät arjen kapeikoissa paremmin omillaan kuin kaupunkilaiset vastaavissa tilanteissa, mutta rajansa silläkin.

Turvallisuus matematiikkana I

- Pelastustoimi käyttää pelastustoiminnan palvelujen mitoituseriaatteena niin sanottua regressiomallia, jossa Suomen jokaiselle neliökilometrille määritetään riskiluokka → vaatimukset pelastustoiminnalle.
- Maakunnan pelastustoimen rahoituseriaatteita suunnitellessa suuren painoarvon on saanut kapitaatioperiaate, joka tarkoittaa rahoituksen perustumista asukasmäärällä.
 - » Tätä periaatetta sellaisenaan sovellettaessa ovat kärsivinä osapuolina harvaan asutut alueet.

Turvallisuus matematiikkana II

PELASTUSTOIMINNAN TOIMINTAVALMIUSAJAN MEDIAANI

	2013	2014	2015	2016	2017
Riskiluokka I	10:34	10:39	10:42	10:39	10:50
Riskiluokka II	11:01	10:56	11:02	11:06	11:16
Riskiluokka III	10:09	10:21	10:33	10:36	10:40
Riskiluokka IV	15:14	15:26	15:13	15:24	15:29
	11:54	12:00	12:03	12:07	12:13

RISKIRUUDUT**, JOISSA PELASTUSTOIMINNAN TOIMINTAVALMIUDEN TAVOITE EI TÄYTY

	2013	2014	2015	2016	2017
Riskiluokka I (11 min)	115	128	127	125	160
Riskiluokka II (14 min)	15	19	15	21	17
Riskiluokka III (22 min)	0	1	0	0	0
Riskiluokka IV (40 min)	0	0	0	0	0

**Riskiruudut, joissa vähintään 5 tehtävää.

Toimintavalmiusaika 1. yksikön mukaan (2.12.2018)

Toimintavalmiusaika 1. yksikön mukaan
Lappi

Vuosi	Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	Keskiarvo
Vuosi 2017	12.33	13.33	14.38	16.08	12.39	13.11	13.38	13.41	13.11	13.33	14.27	14.06	13.49
Vuosi 2018	14.21	14.06	15.04	15.41	14.07	14.11	15.31	16.09	14.50	14.21	14.35	20.49	14.50

Toimintavalmiusaika 1. yksikön mukaan
Koko maa

Vuosi	Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	Keskiarvo
Vuosi 2017	9.19	9.36	9.29	9.18	9.25	9.51	9.50	9.25	9.05	9.15	9.29	9.57	9.31
Vuosi 2018	9.47	9.25	9.38	9.22	9.43	10.45	10.21	10.29	9.52	9.28	9.11	10.00	9.53

	2013	2014	2015	2016	2017
Helsinki	13:02	13:14	13:28	13:18	13:12
Länsi-Uusimaa	13:41	14:19	13:58	13:47	13:52
Keski-Uusimaa	13:31	13:37	13:28	13:52	13:35
Itä-Uusimaa	14:06	13:48	14:03	14:12	14:25
Varsinais-Suomi	14:11	14:01	14:09	13:53	14:04
Kanta-Häme	14:38	14:48	14:20	14:24	14:22
Päijät-Häme	14:05	14:21	14:10	13:39	14:18
Kymenlaakso	14:10	14:46	14:34	14:25	14:22
Etelä-Karjala	15:33	15:44	15:31	16:21	16:20
Etelä-Savo	17:43	17:47	17:32	19:00	18:00
Keski-Suomi	15:16	15:55	16:16	16:23	16:49
Pirkanmaa	14:44	14:27	14:04	14:06	14:18
Satakunta	14:02	14:20	14:01	14:27	14:06
Etelä-Pohjanmaa	14:00	14:25	14:20	14:46	14:39
Pohjanmaa	14:45	14:54	14:50	15:18	15:24
Keski-Pohjanmaa	12:58	13:30	13:10	13:16	13:43
Pohjois-Savo	16:14	16:13	16:27	16:17	15:58
Pohjois-Karjala	17:28	17:34	17:12	17:41	18:19
Jokilaaksot	15:48	16:04	15:59	16:10	16:32
Kainuu	18:42	18:55	18:04	18:17	18:22
Oulu-Koillismaa	14:18	14:18	14:07	14:48	14:26
Lappi	18:12	17:54	18:08	17:23	17:49
	14:29	14:41	14:35	14:40	14:40

Hälytystehtävämäärät

	2013	2014	2015	2016	2017
Helsinki	8 391	8 143	8 408	8 813	9 454
Länsi-Uusimaa	7 151	6 610	6 780	7 439	8 195
Keski-Uusimaa	6 631	6 403	6 650	7 114	8 158
Itä-Uusimaa	1 928	1 961	2 128	2 140	2 503
Varsinais-Suomi	8 759	7 894	7 777	8 329	8 375
Kanta-Häme	3 717	3 610	3 658	3 970	3 661
Päijät-Häme	4 028	3 876	3 914	4 238	4 416
Kymenlaakso	3 384	3 449	3 225	3 542	3 609
Etelä-Karjala	2 630	2 551	2 498	2 745	2 593
Etelä-Savo	3 575	3 255	3 349	3 726	3 357
Keski-Suomi	5 928	5 415	5 364	5 403	4 871
Pirkanmaa	10 265	10 136	10 308	10 550	10 143
Satakunta	5 395	4 967	4 782	5 012	4 909
Etelä-Pohjanmaa	5 677	3 930	4 131	4 324	4 273
Pohjanmaa	3 312	2 619	2 455	2 580	2 455
Keski-Pohjanmaa	2 714	2 010	1 897	1 880	1 719
Pohjois-Savo	4 936	5 126	5 322	5 197	5 070
Pohjois-Karjala	3 588	3 823	3 755	3 826	3 882
Jokilaaksot	2 754	2 725	3 009	2 679	2 597
Kainuu	1 519	1 784	1 600	1 521	1 464
Oulu-Koillismaa	4 324	4 331	4 464	4 361	4 309
Lappi	4 237	4 450	4 187	4 358	4 379

Turvallisuus ei vain tilastoina ja keskiarvoina

I

- Turvallisuus on tarvehierarkiassa todella korkealla oleva perustarve.
- Luottamusta viranomaisiin sekä tunnetta siitä, että hyvinvointiyhteiskunnassa keskeiset palvelut ovat kaikkien käytettävissä.
- Luottamus siitä, että avuntarvitsijaa kuullaan ja häntä autetaan kohtuullisessa ajassa on erottamaton osa hyvinvointia ja elämän laatua.

Turvallisuus ei vain tilastoina ja keskiarvoina

II

- Laskennallista riskineliökilometriä kartalla tarkastellessa ei tule nähneeksi sitä yksittäisen ihmisen avuntarvetta, minkä riskiluokkamäärittelyistä täysin piittaamaton liikenne-onnettomuus tai tulipalo aiheuttaa.
- Asumisen ja elinkeinoelämän turvallisuus on kunnan olennainen elinvoima- ja vetovoimatekijä.

Miten haastaa?

- Toimiala joka tuottaa palvelunsa todella edullisesti ja johon luottaa 99 % väestöstä.
 - Kehittämistarpeilla, laadulla ja palvelujen yhdenvertaisuudella.
 - **Kuulemalla asiakasta.**
- Odotukset ja tarpeet on selvitetty
 - Palvelutarve on kuvattu
 - Palvelut on kohdennettu oikea-aikaisesti
 - Asiakaspalautetta kerätään ja palaute ohjaa palveluiden kehittämistä

“

Pelastustoimen
palvelukokonaisuus osana
turvallisuuden
yhteiskuntavastetta ”

Yhteistyö

"Tietoperusteinen palveluiden suunnittelu ja optimointi palvelukokonaisuuksittain vaatii yhteistä näkemystä toiminnan laatuvaatimuksista, toimintaympäristön riskiperusteista sekä asiakastarpeista turvallisuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta."

Vaikuttavuusperusteinen päätöksenteko

"Toimenpiteiden valinta palvelukokonaisuutena sekä kohdentaminen siten, että vaikuttavuus riskitasoon on mahdollisimman suuri – ei sillä perusteella missä yksittäinen riski on suurin tai missä yksittäisen toimenpiteen vaikutus yksittäiseen riskiin on suurin."

Tekninen suojaus

Ensihoitopalvelut

Pelastustoiminnan valmius

Valvonta

Turvallisuuspalvelut

Rakentamisen
ohjaus

Turvallisuusviestintä

Palveluiden yhdenvertaisuuden, saatavuuden...

	Asiakastarve	Sisäinen toimintakulttuuri
Tietojohtaminen (tiedonhallinta ja tiedon hyödyntäminen sis. tiedon ja lähteiden määrittelyn)	Onko asiakkaan tarpeet tunnistettu riittävän kattavasti?	Onko tiedon hallinnasta ja yhteismitallisesta hyödyntämisestä huolehdittu?
Riskiperusteinen toimintaympäristön analyysi	Tuottaako analyysi keskeistä tietoa toiminnan suunnitteluun ja palvelujen kohdentamisen perusteeksi?	Onko prosessi vakioitu ja riittävän laajalla asiantuntemuksella toteutettu.
Tietoperusteinen palveluiden suunnittelu ja optimointi palvelujen kokonaisuuden näkökulmasta	Suunnitellaanko palvelut kokonaisuutena ja riskiperusteisen tiedon ohjaamana asiakastarpeesta lähtien?	Miten suunnitteluprosessin sisältö ja toimivuus on varmistettu?
Vaikuttavuusperusteinen päätöksenteko tuotettavista palveluista	Onko palvelujen asiakasvaikuttavuus huomioitu päätöksenteossa?	Miten varmistetaan, että keskeistä päätöksentekoa ohjaa asiakasvaikuttavuus?

...ja saavutettavuuden varmistaminen

	Asiakastarve	Sisäinen toimintakulttuuri
Suorituskyvyn tuottamiseen tarvittavat resurssit ↓	Ovatko osaamiseltaan ja sisällöltään riittävän suorituskyvyn omaavat resurssit käytettävissä asiakaspalveluun kaikissa tilanteissa?	Miten suorituskykyvaatimuksia vastaavien resurssien olemassaolo varmistetaan?
Palvelun tuottaminen ↓	Toteutuuko suunnitellun sisältöinen sekä suorituskykyvaatimusten mukainen, laadultaan riittävän korkeatasoinen palvelu?	Miten sisällöltään ja osaamiseltaan riittävä palvelutaso on varmistettu ja miten poikkeamat tunnistetaan?
Raportointi ja omavalvonnan avulla koottu seurantatieto	Kehittääkö toiminnan jatkuva arviointi ja seuranta toimintaa ja huomioidaanko siinä myös asiakkaan antama palaute?	Miten on varmistettu toiminnan arviointitietojen siirtyminen toiminnan kehittämiseen?

Maakunta ja ”yhteisen varautumisen tehtävät

Maakunnan tulee huolehtia alueella toimivien viranomaisten, kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen yhteiseen varautumiseen liittyvistä tehtävistä:

- 1) alueellisesti merkittävien riskien poikkihallinnollisen arviointityön järjestäminen;
- 2) turvallisuuteen vaikuttavien toimintaympäristön muutosten poikkihallinnollisen seuranta- ja arviointityön järjestäminen;
- 3) varautumisen suunnittelussa tarpeellisen yhteistoiminnan järjestäminen;
- 4) maakunnan alueen valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestäminen.

Maakunnan tulee ylläpitää yhteistyössä ed. mainittujen kanssa yhteensovittamisessa tarvittavia yht.työrakenteita.

Kunnat ja maakunnallinen pelastustoimi I

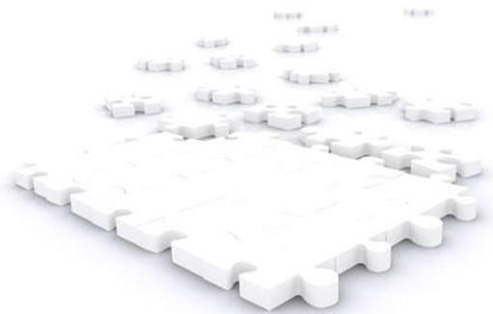
- Kuntien kannalta tärkeää on varmistaa, että yhteistyö pelastustoimen kanssa jatkuu mahdollisimman häiriöttä yli murroskauden ja siitä eteenpäin.
 - » Tunnistetaanko pelastuslaitosten kunnille tuottama koko palvelukokonaisuus ja yhteistyön laajuus?
- Kunnilla tulisi olla jatkossakin mahdollisuus hyödyntää pelastuslaitoksen asiantuntemusta siten, kun maakunta ja kunta asiasta sopivat.
 - » Asia erityisen merkityksellinen kunnille, joilla ei ole päätoimista turvallisuuden ammattihenkilöstöä ja jotka ovat vahvasti tukeutuneet pelastustoimen tukeen turvallisuuden kysymyksissä.

Kunnat ja maakunnallinen pelastustoimi II

- Maakuntalain *yhteisellä varautumisella* ei "kuitata" nykyisen PelL:n mukaista kuntien valmiussuunnittelun tukea.
 - » Maakunnan tuki yksittäiselle kunnalle ei liene yhteensovittamisen piirissä?
 - » Kunta, jonka haavoittuvuus tuottaa merkittävää uhkaa maakuntatason varautumisen näkökulmasta, nousee esille varautumisen yhteensovittamistehtävän puitteissa. Voidaanko maakunnan tuki yksittäiselle kunnalle tässä tilanteessa tulkita yhteensovittamistehtävän toteuttamiseksi?
 - » Voiko yhteensovittaminen tukea yksittäisiä pieniä kuntia, jotka eivät nouse esille riskianalyysissa tai muissa työtä mitoittavissa arvioissa?

Turvallisuuden vaihtokauppa

- Kunnallisessa päätöksenteossa tehdään merkittävä määrä valintoja, jotka joko tuottavat turvallisuutta ja turvallisia palveluja taikka turvallisuusriskejä, jotka realisoituvat välittömästi tai pitkällä aikavälillä.
- Vastaavalla tavalla, kun kunta tarvitsee turvallisuustoimintojensa suunnittelussa ja mitoituksessa turvallisuusviranomaisen tuottamia tietoja, tarvitsevat turvallisuusviranomaiset kuntien tietoja turvallisuusympäristön muutoksia seuratessaan sekä ennakoidessaan tarvittavia toimenpiteitä.

Kiitän mielenkiinnosta.

Vesa-Pekka Tervo
Puh. 040 719 7150
Vesa-pekka.tervo@kuntaliitto.fi

Poliisi harvaan asutuilla alueilla – turvana nyt ja tulevaisuudessa

Poliisitarkastaja Marko Heikkilä, Poliisihallitus

Turvallisuudesta, sen tunteesta ja takeista 1/2

- Suomi on yksi maailman turvallisimmista maista.
- Samaan aikaan turvallisuusympäristömme on muuttunut radikaalisti → sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden raja on hämärtynyt.
- Turvallisuudentunne on heikentynyt, 2/3 suomalaisesta kokee tulevaisuuden turvattomampana.
- Turvallisuudentunne – liittymäpinta koko yhteiskuntaan – kysymys luottamuksesta.
- Turvallisuus ei synny yksin turvallisuusviranomaisten toimenpitein. Poliisilaki 1§ :*Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa*

Turvallisuudesta, sen tunteesta ja takeista 2/2

- Poliisitoiminnan painopiste on kiireellisissä hälytystehtävissä ja vakavissa rikoksissa.
- Perinteisten poliisitehtävien rinnalle ovat nousseet uudet ilmiöt - samalla perinteiset tehtävät ovat vaikeutuneet (mm. kyber-, digi- ja globalisaatiovaikutus).
- Poliisi muuttuu ja jalostuu toimintaympäristön muuttuessa.
- Toimintakykyinen poliisi on Suomen sisäisen vakauden ja turvallisuuden keskeinen tae → turvallisuus on edellytys investoinneille ja maabrändille.
- Poliisin on kyettävä turvaamaan kaikkia, kaikkina aikoina.

Nykytila

- Hälytystehtävien määrä on pysynyt vuosittain suunnilleen ennallaan tai jopa hieman laskenut. Poliisilla vastassa yhä haastavampia tehtäviä, joiden hoitaminen vaatii resursseja tehtävien hoitamiseen pitkäksi aikaa (piiritykset, aseelliset henkilöt, JR-rikollisuus). Lisäksi poliisille osoitettujen virka-apupyyntöjen määrä on kasvanut merkittävästi (mielenterveys ja lastensuojelutehtävät erityisesti).
- Kiireellisten (A) hälytystehtävien määrä ja toimintavalmius on saatu säilytettyä lähes ennallaan.
- B-kiireellisten määrä vähenee niin ikään hieman, toimintavalmiusaika on hieman heikentynyt. (+0,2 min)

Toimintavalmiudesta

- Turussa puukottaja pysäytettiin **kolmessa minuutissa**.
Kaksi henkilöä kuoli, kahdeksan loukkaantui - yksi ihmishenki pelastettiin varmuudella, ehkä useampikin.
- Keskimääräinen (A-kiireellisyysluokan) toimintavalmiusaika Turun keskustassa **on kuusi minuuttia**, valtakunnassa keskimäärin **kymmenen minuuttia**
→ vuonna 2020 keskimäärin **14 minuuttia**.
- Kasvukeskusten ulkopuolella avun saaminen saattaa kestää **yli 60 minuuttia**.

HARVA-alueen toimintavalmiusaika

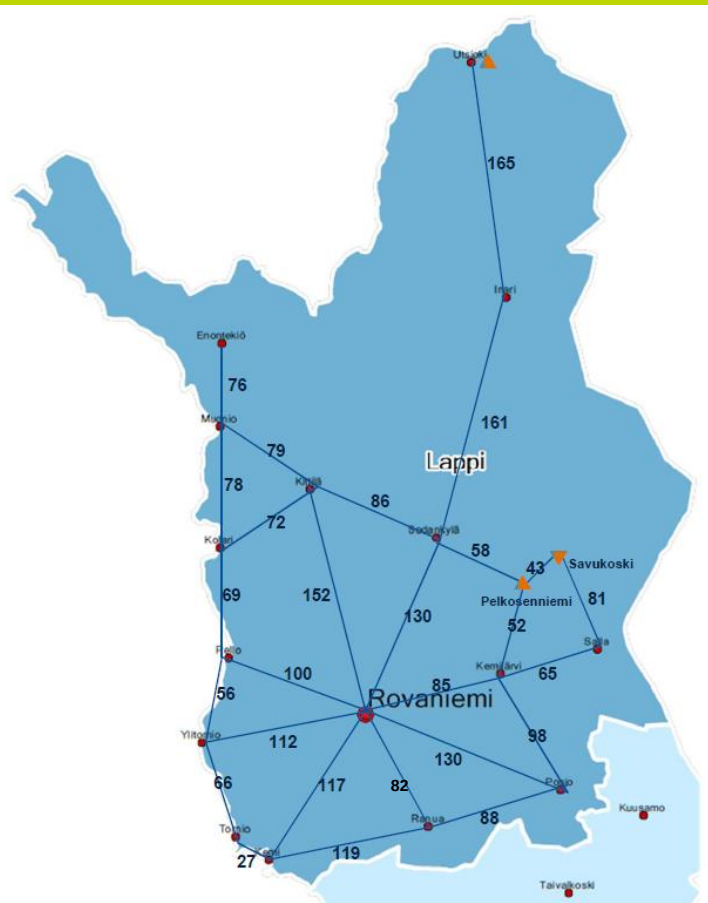
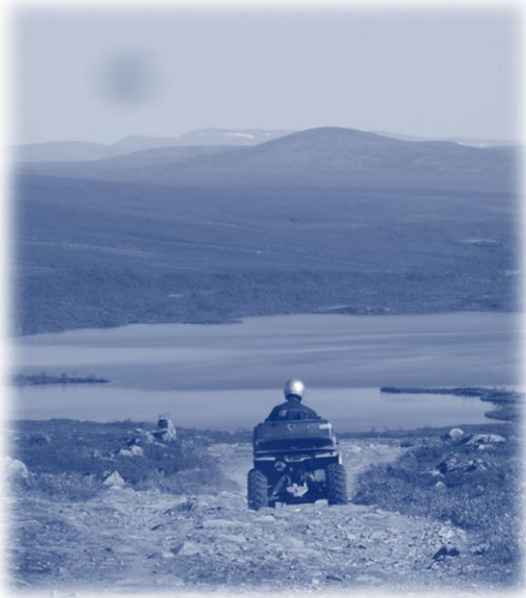
- Tietojohtoisella poliisitoiminnalla pyritään suuntaamaan käytettävissä olevat resurssit sinne, missä niitä eniten todennäköisesti tarvitaan. Valitettavasti resursseja ei riitä kattavasti ja jatkuvasti kaikkiin paikkoihin.
- Edellisessä taulukossa esimerkkeinä Lapin poliisilaitoksen **Rovaniemen alueella poliisilla on jatkuvasti hälytystehtäviä (vuodessa noin 14 000 hälytystehtävää).** Se on paikka johon kokoontuu paljon ihmisiä ja siitä johtuen tehtävämäärät ovat muuta poliisilaitosta isommat.
- **Enontekiölle poliisin hälytystehtäviä** tulee keskimäärin noin **500 tehtävää vuosittain.** Näistä tehtävistä (v. 2018) suurin osa koskee liikenneonnettomuuksia (54 kpl), ajoneuvojen tarkastamiseen liittyviä tehtäviä (41 kpl) ilmoituksia epäillyistä rattijuopoista (21 kpl), häiriökäyttäytymistä (18 kpl), muu hengen ja terveyden suojaan kohdistuva tehtävä (suusanalliset uhkaukset jne. (15 kpl).

Valvonta- ja hälytystehtävät harvaan asutuilla seuduilla

- Väestö keskittyy yhä enemmän kaupunkeihin ja taajamiin; syrjäkylät ja harvaan asutut seudut autioituvat.
- Poliisin resurssien kysyntä taajamissa kasvaa ja taajamien ulkopuolella laskee. Kokonaisresurssien kannalta tilanne on haastava. Suurissa kaupungeissa kysyntä ylittää tarjonnan ja toisaalta pienten kuntien osalta vähäinenkin kysyntä on hoidettava.
- Yhteistyön merkityksen korostuminen.
- **Mahdollistettava poliisin kyky turvata kaikkia, kaikissa tilanteissa, valtakunnallisesti ja tasapuolisesti.**

Välimatkat toimipisteiden välillä

Esimerkkinä Lapin poliisilaitoksen alue

Hälytystehtävä Lkm		2013	2014	2015	2016	2017 tammi-syyskuu
047 Enontekiö	A	46	23	17	13	11
	B	258	293	281	220	198
	C	128	190	236	259	272
	Kiireellisyys A+B+C	432	506	534	492	481
698 Rovaniemi	A	1 116	1 141	970	984	754
	B	9 713	9 204	9 467	8 289	6 384
	C	2 936	3 688	3 875	4 077	3 929
	Kiireellisyys A+B+C	13 765	14 033	14 312	13 350	11 067
240 Kemi	A	599	723	465	498	335
	B	4 413	4 703	4 428	3 841	2 703
	C	1 535	1 635	1 523	1 554	1 252
	Kiireellisyys A+B+C	6 547	7 061	6 416	5 893	4 290
851 Tornio	A	329	326	329	321	259
	B	2 732	2 732	2 764	2 665	2 059
	C	1 014	1 115	1 318	1 485	1 084
	Kiireellisyys A+B+C	4 075	4 173	4 411	4 471	3 402

Keskimääräinen toimintavalmiusaika min		2013	2014	2015	2016	2017 tammi-syyskuu
047 Enontekiö	A	73,0	70,0	45,8	75,8	68,5
	B	88,3	83,1	77,8	106,5	113,9
	A + B kiireellisyys	83,6	80,7	73,3	102,5	105,8
698 Rovaniemi	A	7,7	8,1	7,2	7,5	7,1
	B	13,4	13,7	14,3	13,7	13,2
	A + B kiireellisyys	12,6	12,9	13,3	12,7	12,3
240 Kemi	A	6,4	6,5	6,8	7,0	7,2
	B	12,5	14,4	14,5	15,4	15,7
	A + B kiireellisyys	11,6	13,1	13,4	14,1	14,4
851 Tornio	A	7,1	7,9	8,6	7,6	7,8
	B	13,8	15,3	16,1	16,9	16,9
	A + B kiireellisyys	12,8	14,2	14,9	15,4	15,4

Poliisiresurssit Pohjoismaissa 2017

(2020 lisättyinä, mikäli ennakkopäätöksiä)

	Poliisi- miehiä 2017	Poliisi- miehiä 2020	Asukkaita 2017	Poliiseja per 1 000 asukasta 2017	Poliiseja per 1 000 asukasta 2020*	Lisäystarve Suomessa, jos vastaava taso kuin muissa Pohjoismaissa 2017
Tanska**	10 670	11 100	5 714 912	1,87	1,94	+ 3 162
Ruotsi***	19 741	21 403	10 023 893	1,97	2,14	+ 3 713
Suomi****	7 148	6 897	5 513 130	1,30	1,25	
Norja*****	10 111	11 273	5 295 619	1,91	2,13	+ 3 382
Islanti*****	660	695	338 349	1,95	2,05	+ 3 602

* Vertailu nykyiseen (2017) asukaslukuun.

** Tanska: vuoden 2020 poliisimiesmäärä on tavoiteluku. Poliisimiesten lisäksi hallinnossa työskentelee 4585 henkilöä eri koulutustaustalla (mm. lakimiehiä, hallintohenkilöä, tutkijoita, mekaanikkoja, tekniikkoja ja IT-asiantuntijoita jne.).

*** Ruotsi: poliisissa työskentelee 9858 siviiliä.

**** Suomi: arvioitu 6 897 v. 2020 (v. 2017 toteuma 7148, budjettiesitys 2019- minimi: 7200).

***** Norja: luku sisältää myös Norjan turvallisuuspalvelun (PST). Norjan poliisissa työskentelee juristeja n. 876, sekä muuta henkilöstöä 6164.

***** Islanti: ennuste v. 2020 sama kuin vuoden 2018 arvio. On tod. näk. korkeampi. Luvut eivät sisällä poliisimiehiä, jotka toimivat syyttäjinä (n.17 kpl).

Lisäjaosta harva-alueiden turvallisuuteen v. 2019

- Vuodelle 2019 saatu *kertaluonteinen* 3,3 miljoonan euron lisäpanostus vahvistamaan poliisin palvelukykyä erityisesti vasteaikojen kannalta haasteellisilla alueilla (harva-alueet).
- Tarkoittaa, että nykyinen palvelutaso on mahdollista säilyttää vielä ensi vuoden.
- Tulevina vuosina avun saaminen, silloin kun hätä on suurin, todennäköisesti pitenee harva-alueilla entisestään (nykyinen kehys).
- Teknologian hyödyntäminen voi osaltaan vähentää poliisipartioiden sidonnaisuutta esim. etsintätehtävissä - vapauttaa työvoimaa muualle.
- Varsinaista päivittäistä poliisityötä ja *poliisin näkyvyyttä*, sekä siten harva-alueiden asukkaiden turvallisuudentunnetta, teknologia ei sen sijaan lisää tai korvaa.

Yhteistyön tehokkuus harva-alueilla

- Turvallisuus on yhteispeliä
- Hyvin toimiva yhteistyö ja tiedonkulku paikallisen poliisin ja alueiden asukkaiden tai heitä edustavien tahojen välillä auttaa poliisia omalta osaltaan vaikuttamaan harvaan asuttujen alueiden turvallisuuteen myönteisellä tavalla.

Kiitos

Alueellisella yhteistyöllä paikallista hyvinvointia ja turvallisuutta

Maaseudun arjen turva – mitä se edellyttää?
Pikkuparlamentti 4.12.2018

Verkostojohtaja
Marko Palmgren
Lapin liitto

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

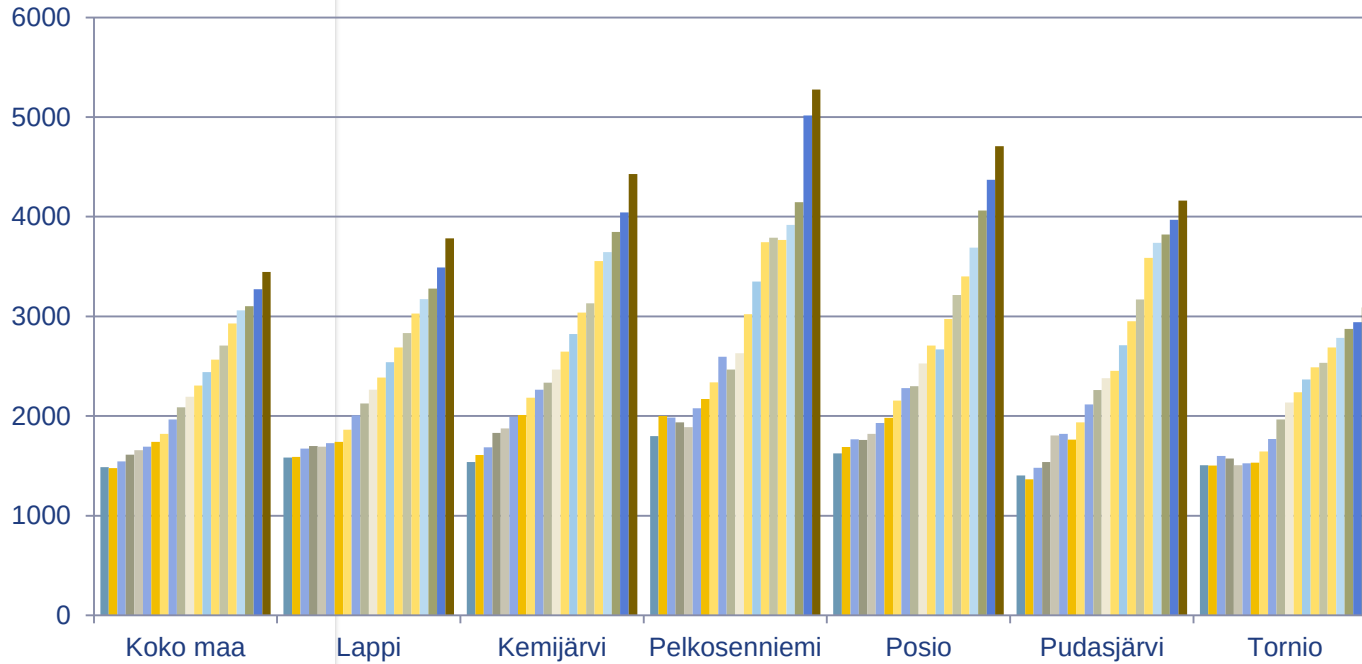

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kuntien talous ei kestä nykyistä SOTE –kustannuskehitystä.

Mistä keinoja katkaista kustannusten kasvu?

Lapin Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset 1993-2012 €/asukas

Ennaltaehkäisevillä, matalan kynnyksen toimenpiteillä vähennetään kalliiden korjaavien toimenpiteiden määrää ja kustannuksia

**Kuntien hyvinvointi- ja turvallisuusjohtamista
olisi syytä selkeyttää**

- Byrokratia vie tehon tekemiseltä!
- Hankeresurssia tuhlataan!

Kemijärvi

- 22 ohjelmaa/strategiaa
- 14 työryhmää
- 24 hanketta (kaupungin osuus n. 2,6 milj.)

Posio

- 42 ohjelmaa/strategiaa
- 16 työryhmää
- 41 hanketta (elämänkaarihank. 31, infra 10)

Pudasjärvi

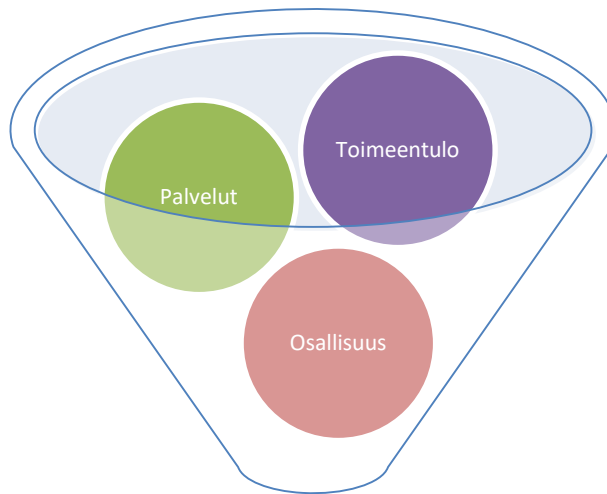
- 43 ohjelmaa/strategiaa
- 19 työryhmää
- 44 hanketta (7,7 milj, omarah. 1,1 milj., 30 htv)

Tornio

- 31 ohjelmaa/strategiaa (ei yksikkökoht.)
- 31 työryhmää
- 57 hanketta (26,2 milj, omarah 2.2 milj v 2012)

Maaseudun arjen turva – mitä se edellyttää?

ARJEN TURVA

- Ihminen keskiössä ja painopisteen siirto ennalta ehkäisevään toimintaan

Julkinen, yksityinen, kolmas sektori sekä ihmiset itse
ovat aktiivisia toimijoita ja tasavertaisia

kumppaneita

Sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Maaseudun arjen turva – mitä se edellyttää?

- Yhteisen ymmärryksen paikallisista tarpeista.
- Hyvinvointi-/pahoinvointi-indikaattorit antavat suuntaa, mutta...
 - On yhdessä ymmärrettävä mistä ne kertovat ja löydettävä yhdessä ratkaisut
 - Paikalliset haasteet ovat erilaiset, mutta ne eivät ole yhden tahon tai yhdellä toimenpiteellä ratkaistavissa
 - Kuntien ja tulevien maakuntien hyvinvointikertomukset välineitä yhteisen tilannekuvan saamiseksi. Sisäisen turvallisuuden strategiassa Lapin arjen turvan toimintamalli on suositeltavana hyvänä käytäntönä ja Päätöksiä turvavallisuudesta-julkaisussa (SM 2014) on ohjeistus turvallisuussuunnitelmien kytkemisestä kuntien hyvinvointikertomukseen

Esimerkkejä alueellisista ja paikallisista eroista:

- Lappi eroaa varsin vähän koko maan tilanteesta, mutta Lapin kuntien väliset erot ovat tosi suuret (alla muutama esimerkki)
 - Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet:
 - Koko maassa ja Lapissa 9,2%, kunnissa 3,6 - 18,5 %
 - Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24V
 - Koko maassa 8,3%, Lapissa 7,2%, kunnissa 4,9 - 15,8 %
 - Työttömien osuus työvoimasta
 - Koko maassa 9,7, Lapissa 12,2, kunnissa 7,7-17,0%
 - Kehon kuntoindeksi 18-64v.
 - Koko maassa 30, Lapissa 29, kunnissa 9,0 - 45,0 %
 - Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75v täyttäneet asiakkaat/vast.ik.väestöstä
 - Koko maa ja Lappi 11,3%, kunnat 4,0 - 22,0 %
 - THL:n sairastavuusindeksi
 - Koko maa 100, Lappi 116,0, kunnat 90,4 – 152,8

Case: Pudasjärvi

Pudasjärven kaupunginjohtajan laskelmat
arjen turvan mallin vaikutuksista

- Pudasjärven kaupunki on kehittänyt järjestöjen ja yritysten kanssa uusia yhteistyömalleja.
 - Esimerkiksi työllistämällä on lisätty hoivapalveluja ikäihmisille, perustettu remonttiryhmiä erilaisiin kunnostustöihin ja saatu maisemanhoitoon sekä liikuntapaikkojen huoltotyöhön ryskätöistä pitävää porukkaa.
- Yhteistyöllä on saatu merkittävää sekä taloudellista että hyvinvointia lisäävää hyötyä:
 - Työllisyyden säästöt kuntaosuuksissa n. 150 000 – 200 000 €/vuosi
 - Liikuntapaikat ja reitit yms. n. 100 000 €/vuosi
 - Ikäihmisten palvelut ja ruoan jakaminen säästö laitospaikoissa n. 500 000 – 600 000 €/vuosi

Säästö vuositasolla n. 750 000 – 900 000 €

Case: Pudasjärvi

THL on käynnistänyt tutkimuksen, jossa Pudasjärven osalta tutkitaan takautuvasti arjen turvan mallin vaikutuksia vuosilta 2012-2014. Sallan, Sodankylän, Vaalan ja Utajärven osalta tutkitaan nykyisen arjen turvan -hankkeen (2016-2018) vaikutuksia kuntatalouteen sekä koettuun hyvinvointiin ja turvallisuuteen

TYÖTTÖMYYDEN KEHITYS

Pitkäaikaistyöttömät, %

MITÄ PUDASJÄRVELLÄ TEHTIIN TYÖLLISYYDEN EDISTÄMISEKSI?

Tutkimuksen
alustavia
huomioita
prosessista

[\[Linkki Pudasjärven ryhmätyöllistämisen videoon\]](#)

- Johdon sitoutuminen, hankkeen yhdyshenkilö johtoryhmässä
- Konkreettiset tavoitteet, kuntasuunnitelma
- Uudet yhteistyötavat kyläyhdistysten ja järjestöjen kanssa
- Seurantatietoa, Työllisyyskatsaukset
- Vaihtoehtoiset kustannukset, säästöjen laskentamalli

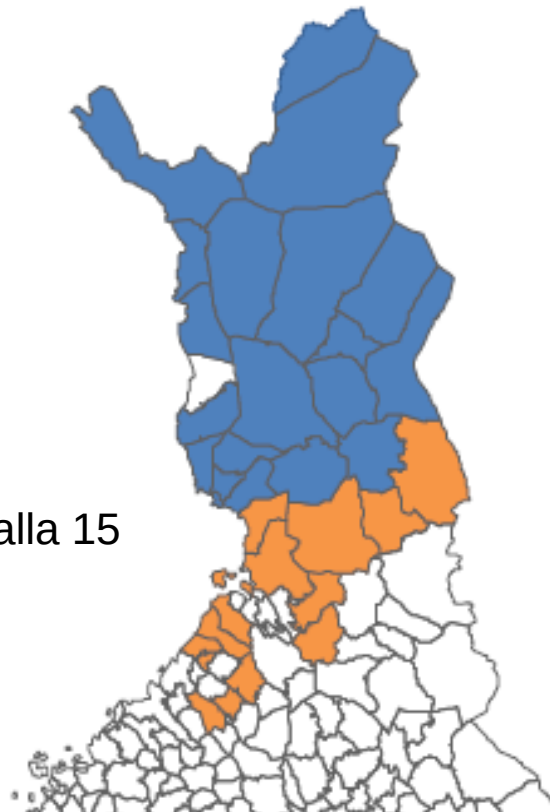

LAPLAND
Above Ordinary

Arjen turvan kunnat

- Lapissa 20
- Pohjois-Pohjanmaalla 15
- Yht. 35

LAPLAND
Above Ordinary

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tulevaisuuden kunnan skenaariot ja visiot 2030

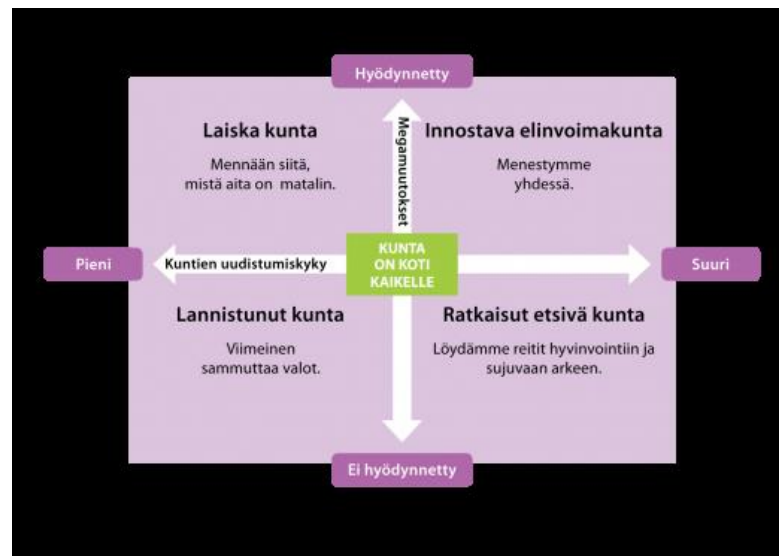
Parlamentaarisen työryhmän väliraportti
Tulevaisuuden kunnasta

Valtiovarainministeriön julkaisu – 9a/2017

Kunta

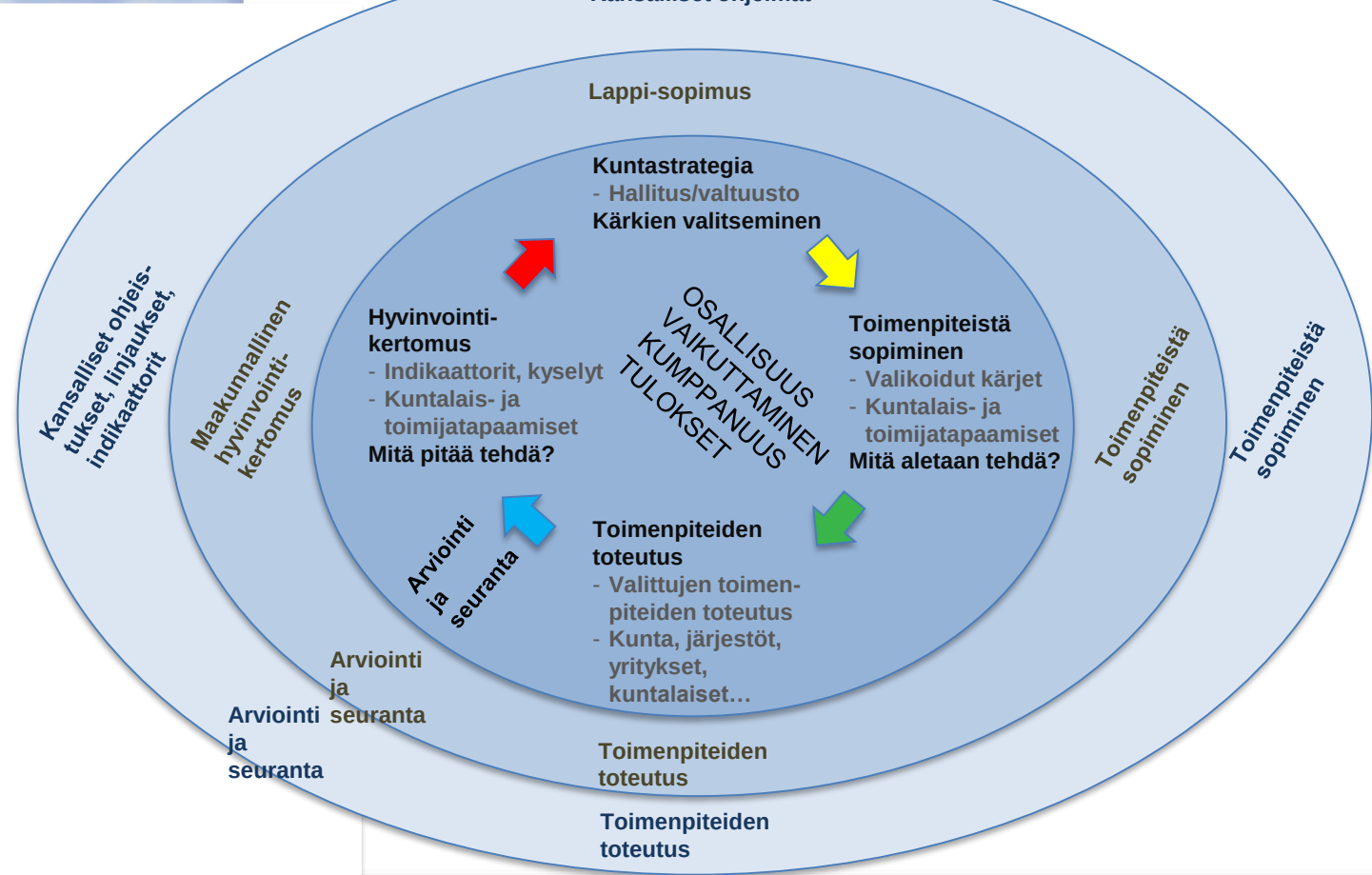
Tulevaisuuden kunnan skenaariot ja visiot 2030

Parlamentaarisen työryhmän visio "Kunta on koti kaikelle" kuvastaa tulevaisuuden kunnan ydinajatusta:

Tulevaisuuden kunta on aktiivinen verkostojen hyödyntäjä ja toimii laajassa kumppanuudessa niin elinkeinoelämän, kolmannen sektorin kuin asukkaiden kanssa. Kunta on tulevaisuuttaan ennakoiva uudistaja, joka kykenee strategiaan valintoihin.

Arjen turvan johtamisen prosessi

Kansalaiset turvallisuustoimijoina

Maaseudun arjen turva – Mitä se edellyttää?

Tutkija Heikki Laurikainen

Kun hätä on suurin, **sinä** pelastat.

Kansalainen turvallisuustoimijana ja kriisinkestävyys (resilienssi)

▪ Materiaalinen / fyysinen

- Elintarvikkeet, suoja, vaatetus
- Palvelut ja infrastruktuuri
- Ympäristö

▪ Psykologinen / yksilöllinen

- Coping-keinot
- Sopeutumiskyky
- Terveys
- Riskikäsitykset
- Pystyvyys (self-efficacy)
- Hallintakäsitys (locus of control)
- Tiedot ja taidot

▪ Sosiaalinen / yhteisöllinen

- Yhteenkuuluvuuden tunne
- Luottamus
- Sosiaalinen pääoma
- Kollektiiviset tiedot ja taidot
- Kommunikaation ja informaation määrä sekä niiden välittyminen yhteisössä
- Sosioekonomiset ja demografiset piirteet

Kainuun sähkökatkot – asukkaiden kokemana

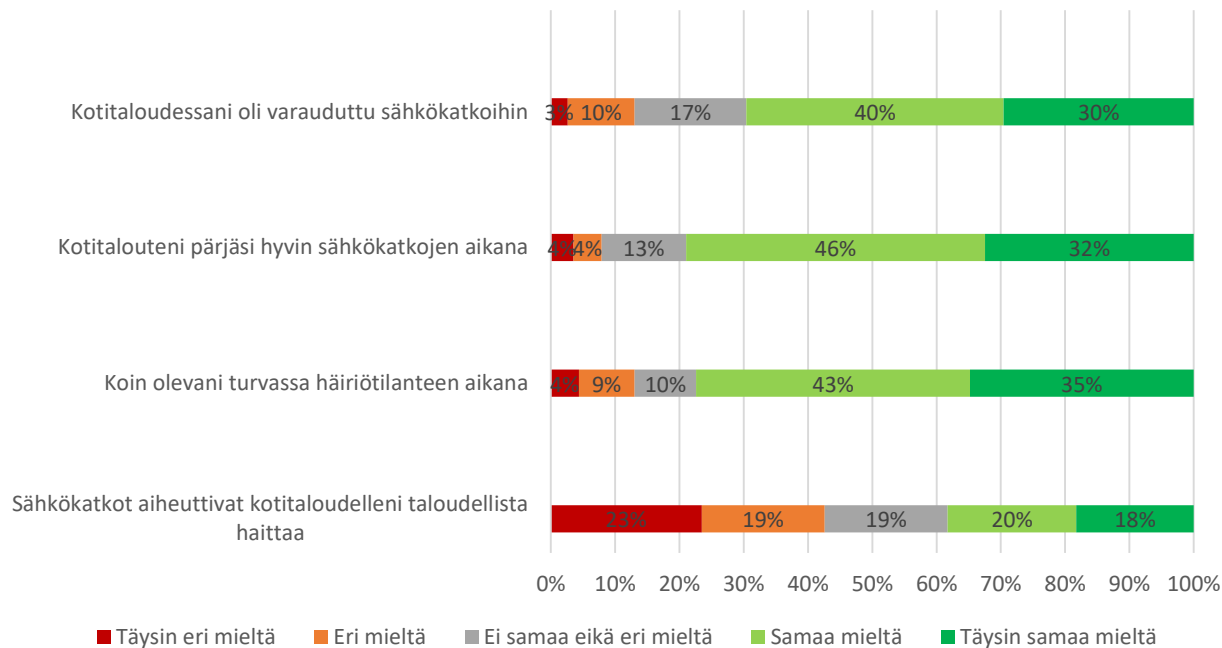
Tausta

- Vuodenvaihteessa 2017-2018 Kainuun alueella koettiin laajoja sähkökatkoja.
- Runsas lumentulo kasasi puiden oksille raskaita lumikerrostumia (tykkylumi), joiden seurauksena puita kaatui johdinlinjoille.
- Kaikkiaan noin 6000 kotitaloutta oli sähköttä.
- Suurimmalle osalle sähköt saatiin palautettua nopeasti, mutta osa joutui olemaan sähköttä useita vuorokausia.

Aineisto

- Tapahtumien jälkeen haluttiin kyselyllä selvittää, mikä merkitys asukkaiden omalla toiminnalla oli, ja miltä häiriötilanne näytti asukkaiden näkökulmasta.
- Kysely toteutettiin Webropol-ohjelmalla ja kyselyyn oli mahdollista vastata vain sähköisen linkin kautta, jota levitettiin Facebookin, Twitterin ja internet-sivustojen kautta
- Aineistoa **ei voida pitää kattavana otoksena** häiriötilanteen kohdanneesta populaatiosta, vaan kyseessä on **näyte**, joka kuvailee **118** hengen kokemuksia sähkökatkoista.

Tulokset

Auttaminen ja avunsaanti

- Kaikkiaan noin 40 prosenttia vastaajista ilmoitti saaneensa apua joltain taholta. Useimmin mainittuja avunlähteitä olivat lähipiiri (perhe, sukulaiset) ja naapurit.
- Puolet (49 %) kertoi tarjonneensa apua jollekin taholle.

”Pakasteet olivat naapurissa. Mönkijän kärryllä vietiin ne sinne. Saunassa naapurissa. Evakossa tuttujen luona. Kännyköitten lataamista tuttujen luona, autolaturia ja aggregaatteja käyttivät puhelimien lataukseen ym. Pesuveden sulatusta lumesta. Sähkölliset ihmiset kutsuivat luokseen syömään ja saunomaan sähköttömiä. Näin meidän kylällä pelasi hommat.”

Huoli muista

- Suurin osa (78 %) oli huolissaan jostain ihmisryhmästä (ikääntyneet, lapsiperheet, karjatilat).
- Avovastausten perusteella huolta aiheuttivat:
 - Ikäihmisten pärjääminen kylmenevissä asunnoissa. Epätietoisuutta, kuten saavatko ikäihmiset tarvittaessa apua ja käykö kukaan tarkistamassa heidän olojaan.
 - Vesikatkot, joiden arveltiin olevan hankalia etenkin lapsiperheille.
 - Eläinten hoito mautiloilla sähkökatkojen keskellä.
 - Pimeys ja avotulen lisääntynyt käyttö herätti huolta mahdollisista kotitapaturmista.

Pärjäämiseen vaikuttavat tekijät

- Vastaajien arvioiden mukaan keskeiset pärjäämistä edistäneet tekijät:
 - omat taidot ja asenne
 - kotivara
 - tulisijat
- Suurin osa (77 %) vastaajista ei ollut saanut varautumista koskevaa koulutusta.
- Niistä, jotka koulutusta olivat saaneet, suurin osa (85 %) katsoi siitä olleen hyötyä häiriötilanteen aikana.
- Kaikkiaan 63 prosenttia vastaajista katsoi, että asukkaille tulisi jatkossa tarjota varautumiseen liittyvää koulutusta.

Turvallisuutta yhdessä

KYLÄTURVALLISUUS

Vapaaehtoinen
pelastuspalvelu

24365[®]
24365.fi

MERIPELASTUSSEURA
SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

Kiitos!